

esünk sorozatosan téves megítélés-
sekbe.

Ivanics Bertalan.

Egy úgynevezett „kényes-kérdés“ leányaink nevelésében.

A hivatása magaslatán álló nevelőt legfőképpen a növendékei sorsáért érzett felelősség jellemzi. Ez az érzés készteti arra, hogy segítségükre legyen mindenfajta bizonytalanságukban, kérdésükben.

Ilyen az az úgynevezett „kényes kérdés“, hogy lehetséges-e barátság férfi és nő között? Ez a kérdés igen élesen foglalkoztatja a 14—19 éves leányokat.

Ami a nevelők állásfoglalását illeti, elenyészően kevés azoknak a száma, akik azt hirdetik és arról tudják leánynövendékeiket meggyőzni, hogy igenis, lehetséges barátság férfi és nő között. Az a gondolat, hogy külön neműek között barátság nem lehetséges, mint életelv már magában megnehezíti, sőt lehetetlenné teszi a barátság kifejlődését férfi és nő között, pedig ez az a magasrendű érzelem, mely a családi élet és a nyugodt hivatali együtt dolgozás legbiztosabb alapja, a nemzetválságos helyzetében pedig a hősi önfeláldozás és sorsközösség csodálatos erőforrása.

A férfi és nő között nem lehetetlen, bár nem is könnyű a barátság kötelékét megteremteni. Bizonyos feltételek ezt lehetővé, bizonyos helyzetek pedig kívánatosá is teszik. Szerencsés adottságok, korán önnevelésre késztető, észszerű nevelés, felelősségteljes élet megszokása kell hozzá elsősorban a nő számára. Pl. idegrendszerbeli gyöngeség, kényeztető zsarnoki önszeretetre, vagy koraérettségre juttató nevelés, a megszokássá vált felelőtlen élet nem tehet senkit alkalmassá arra a magasrendű emberi kapcsolatra, amelynek a szó legnemesebb értelmében

barátság a neve. Egyneműek között is ritka ez, „mint a fehér holló“, hogynem volna vitás két külön nemű lény között!

Igyekezünk leányainkat úgy nevelni, hogy tudatában legyenek női méltóságuknak, minden helyzetben a férfiakkal szembeni viszonyuknak és ebből eredő köteleességüknek; a saját boldogságuk érdekének ismerjék fel a barátság feltételeinek állandó biztosítását. Fejlesszük lelküket nemessé, hogy állandóan érezzék minden tettükért — egészen az önfelédlt mosolyig — a felelősséget a mások és saját maguk lelki nyugalma érdekében.

Fel kell világosítani a leányokat arról, hogy a nő értékének nem az a fokmérője, hogy mennyire fiatal, vagy szép — ha a felszínes élet-szemlélet ennek is ad elsőbbséget — hanem az, hogy mennyire él felelősségteljes életet.

Tömérdek női sors tragédiájának okát abban látjuk, különösen a mai nyugtalan időkben, hogy a leánygyermek érdeklődése idő előtt a másik nemre irányul tervszerű beavatkozással, szándékosan, holott ez az érdeklődés magától is felébred, de nem mindegy, éppen a barátság érdekében, hogy mikor válik az számára nyugtalanító jelenséggé. Igen fontos, hogy leányainkat egyéni hajlamaiknak megfelelő hivatásra neveljük, úgy, hogy az életpálya, amelyet kényérkereseti szempontból választanak, annyira szívük szerinti legyen, hogy szinte szerelmesek tudjanak bele lenni, még mielőtt felébredne bennük a másik nem utáni vágyakozás. A mélységes hivatászeretet az egyetlen, amely megóvjá őket a férfiakkal való felelőtlen szerelmi játékok csábításaitól, fiatalságuk, szépségük mulandósága miatti keserűségeiktől, életerejük eltékozlásától, valamint a másik nemet és környezetüket veszélyeztető maga-

tartástól, egyáltalán mindenféle lelki ziláltságtól és ezek beláthatatlan következményeitől.

Ma, amikor 2 évtized óta immár másodszer tizedeli meg a világháború a házaseletre alkalmas férfiak számát, egyenesen nemzeti feladattá válik számunkra, hogy leánynövendékeinket olyan életre is előkészítsük, amikor férfi szerelme nélkül kell az életben szépséget, értéket, célt, megnyugvást, örömet találniok. Ilyen előkészítés még nem teszi őket a családi életre alkalmatlanná, hiszen a barátság érzése két különböző nemű lény között bármelyik percben szerelemmé változhatik (ha fiatalok, akkor az ott lappang vagy az egyikben, vagy mindkettőben!), ha nem kerül a felelősségérzéssel összeütközésbe. Vagyis a felelősségérzés a nő számára az a szelep, amely a férfival való kapcsolatát a helyzet szerint a barátság és a szerelem között szabályozza. Míg a szerelem tartóságát lényegesen biztosítja a barátság érzésének bizonyos százaléka, addig a barátság érzését a szerelem egyetlen százaléka örökre megzavarhatja.

A nőnevelés irányvonala ezt a sorrendet kívánja leányaink sorsa érdekében: 1.) 10 éves korig az egyéni hajlamok kipuhatólása megfelelő foglalkoztatással, 2.) a hajlamoknak megfelelő hivatásszeretet felébresztése, mélyítése párhuzamosan a felelősségérzés fejlesztésével a másik nemre irányuló érdeklődés szándékos fokozása helyett. (Pl. tánciskola, strand, erotikus hatású képek, olvasmányok serdülőkorú veszedelmei.) Vagyis az első fejlődési szakasz megalapozná a nyugodt lelki fejlődést, a második pedig a nemi érés idején való zavartalanságot biztosítaná.

Aki ma nemzetünk iránti felelősséggel végzi a nevelés munkáját, annak mindent meg kell tennie —

amennyire erejéből telik — hogy a mostani ifjúságban (elsősorban leányokban!) a lelki értékek fokozására való képesség és készség mentől teljesebben kifejlődhessék. Ehhez az út a férfi és nő egymáshoz való viszonyának tisztultabb felfogásából, s e felfogásnak növendékeink lelkébe történő átültetésével vezet.

Talán ezért érdemel figyelmet annak a kérdésnek a tisztázására is, hogy lehetséges-e barátság férfi és nő között.

— a —

A pályaválasztás súlyos, bonyolult és nagy felelősséggel járó problémájának megoldása gyakran gondot okoz szülőnek, diáknak, nevelőnek. — Súlyos probléma, mert kihat magára az egyénre, és közvetve az egész nemzet életére. — Bonyolult, mert a legkülönbözőbb, legtöbbször ellentétes, összhangot zavaró, tényezők (az egyén testi, szellemi, lelki képességei, hajlamai, gazdasági viszonyok, elhelyezkedési lehetőségek, a szülők anyagi és társadalmi helyzete, egyéb kényserítő körülmények stb.) nagy és életfontosságú szerepet játszanak benne. Eseményi állapotnak mind e tényezők összhangját nevezhetnénk. Ez az összhang azonban a legritkább esetekben van csak meg a valóságban. (A hajlam keresztezi a tehetséget, a szülői kényszer megzavarja a választott életpályát vonzóerejét stb.) — Felelősségteljes, mert eldöntése mind az egyén, mind a szülők, mind pedig a nevelő lelkiismeretébe vágó, a tanuló sorsát egész életére eldöntő kérdés.

Nagy száma a pályaválasztás tudnivalóiról írt munkáknak. Ezek kellően ismertetik a különböző életpályákat és a szükséges képesítés megszerzésének módjait, de nagy számuk, kitűnő voltak sem teszi feleslegessé a pályaválasztási tudnivalók népszerűsítésének közvetle-